

Številka: 0072-1/2014/17
Ljubljana, 5.5.2015
EVA 2014-1811-0082
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Osnutek Deklaracije o zunanji politiki Republike Slovenije – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Vlada Republike Slovenije je na podlagi petega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 55/09, 38/10-ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13-ZDU-1G), prvega odstavka 2. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03- uradno prečiščeno besedilo, 20/06-ZNOMCMO, 76/08, 108/09 in 80/10-ZUTD) in v skladu s 110. členom Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) na ___ seji dne ____ sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Deklaracije o zunanji politiki Republike Slovenije in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.

Sklep prejme:

- Ministrstvo za zunanje zadeve

- Priloga: besedilo Deklaracije z obrazložitvijo

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

(Navedite razloge, razen za predlog zakona o ratifikaciji mednarodne pogodbe, ki se obravnava po nujnem postopku – 169. člen Poslovnika državnega zbora.)

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

Karl ERJAVEC, minister za zunanje zadeve

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

dr. Boštjan Udovič, dr. Zlatko Šabič, dr. Ana Bojinović-Fenko, dr. Ernest Petrič, dr. Sabina Lange, dr. Jernej Zupančič, Slovensko društvo za mednarodne odnose, Klub nekdanjih veleposlanikov, Društvo za mednarodno pravo

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Karl ERJAVEC, minister za zunanje zadeve
- Bogdan BENKO, državni sekretar na Ministrstvu za zunanje zadeve
- Dragoljuba BENČINA, državna sekretarka na Ministrstvu za zunanje zadeve
- Mag. Leon Marc, vodja Službe za strateške študije in analize v Ministrstvu za zunanje zadeve

5. Kratek povzetek gradiva:

Zadnji strateški dokument s področja zunanje politike je Deklaracija, sprejeta l. 1999, ki se je osredotočala predvsem na včlanjevanje RS v EU in NATO, zato je njena vsebina v večini presežena in je potrebna priprava novega dokumenta. Deklaracija opredeljuje osnovne vrednote in načela, cilje ter prednostna področja in območja delovanja slovenske zunanje politike. Deklaracija bo podlaga za pripravo strateškega dokumenta slovenske zunanje politike, kjer bodo cilji ter sredstva za njihovo doseganje podrobneje razdelani.

6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	uskklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: (Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
<p>V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):</p> <ul style="list-style-type: none"> - prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, - odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih 				

proračunov,

- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)

(Če je odgovor DA, navedite:

Datum objave: 27.1.2015

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije: Slovenska izseljenska matica; IFIMES; SLOGA; Panevropsko gibanje; Združenje Maistrovih borcev; zavod Povod; Umanotera; Slovenska gospodarska zveza Koroške;
- predstavniki zainteresirane javnosti: Adrijana Goršak, Primož Tolazzi, Jožef Jerovšek, dr. Dimitrij Rupel, Jelko Kacin, Jerneja Penca, Marko Bucik, Ženja Tomažinčič, Robert Križanič, Henrick

Kac. dr. Branko Zadnik, dr. Marko Smole, dr. Marjan Šturm, Peter Ilgo, Matej Rogelj, Ante Milevoj, Felix Weiser.

- predstavniki strokovne javnosti: Klub nekdanjih veleposlanikov, Slovensko društvo za mednarodne odnose, Društvo za mednarodno pravo; Strateški sveta za zunanje zadeve; individualni strokovnjaki: dr. Zlato Šabič, dr. Ana Bojinović-Fenko, dr. Sabina Lange, dr. Ernest Petrič, dr. Jernej Zupančič, dr. Boštjan Udovič, dr. Danilo Tuerk, dr. Anton Bebler, Mirko Cigler, dr. Katja Geršak, Ivo Vajgl, dr. Vasilka Sancin, dr. Ivan Kristan.
- občine in združenja občin: gradivo se ne nanaša nanje.
- Pri pripravi gradiva je bilo v času javne razprave, ki je potekala od 27.1.2015 do 15.4.2015 opravljeno več predhodnih posvetovanj s politično, strokovno in drugo zainteresirano javnostjo:
 - javna predstavitev osnutka na seji Odbora za zunanjo politiko, dne 12.11.2014;
 - predstavitev in razprava v Klubu nekdanjih veleposlanikov, dne 3.12.2014;
 - razprava v okviru Strateškega sveta za zunanjo politiko, dne 16.12.2014;
 - javna predstavitev mnenj na gradu Jable, dne 22.1.2015;
 - javna predstavitev mnenj v Državnem svetu, dne 10.2.2015;
 - javna predstavitev mnenja predsednika Republike na seji Odbora za zunanjo politiko, dne 20.3.2015;
 - javna predstavitev mnenj na seji Odbora za zunanjo politiko, dne 15.4.2015.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev:

Pripombe iz redstavitve mnenj na seji OZP, dne 20.3.2015:

Predsednik Republike je izpostavil: pomen usklajevanja zunanje politike, integriranost evropskih politik v notranje politike RS; pomen ambicije, da RS ostane v najbolj razvitem, povezanem delu EU; priporočil, da se članstvo RS v EU in Nato v deklaraciji omeni s posebnim poudarkom; pomen prepoznavnosti zunanje politike RS v prizadevanjih za mirno reševanje sporov; privrženost reformi OZN; tesnejše sodelovanje v trikotniku Ljubljana-Muenchen-Milano; pomen srednje-evropske in sredozemske identitete; Proces Brdo; Strateški Forum Bled; ITF; potreba po strukturnih spremembah v diplomaciji; pomen sprave (tudi za zunanjo politiko); medkulturni dialog.

Upoštevana je bila večina predlogov, nekateri bodo upoštevani v strateškem dokumentu.

Matjaž Nemec, SD: Odnos do miru; medkulturni dialog, EMUNI.

Predloga sta v deklaraciji že vsebovana, EMUNI pa bo izpostavljen v strateškem dokumentu.

Matej Tašner Vatovec, ZL: izrazil pomisleke glede primernosti EU kot temeljnega zunanjepolitičnega vrednostnega okvirja, glede poglobljanja EMU in širitve EU na Zahodni Balkan; v deklaraciji pogošajo omembo BRICS držav.

Predlogi v zvezi z EU niso v skladu z usmeritvijo vlade; BRICS države bodo omenjene v strateškem dokumentu.

Jani Moederndorfer, ZAB: ZAB podpira osnutek deklaracije; želi okrepitev omembe tolerance do verskih in drugih manjšin; izpostavlja pomen mirnega reševanja sporov. Deklaracija naj bolj natančno opredeli geografska področja izven Evrope, ki so za nas interesantna. Poleg gospodarske diplomacije poudariti tudi ekonomsko diplomacijo. Želel je podrobnejšo pojasnitev pojma "v jedru EU".

Predlogi so večinoma upoštevani, dodana je referenca na strpnost; pojem "v jedru EU" bo podrobneje opredeljen v strateškem dokumentu.

Ivo Vajgl, poslanec v Evropskem parlamentu: Središče slovenske zunanje politike mora biti mir. Izrazil zaskrbljenost zaradi napetosti med RF in baltskimi državami. Geostrateški interes EU ni identičen z geostrateškim interesom ZDA. Izpostavil pomen spoštovanja mednarodnega prava.

Predlogi so večinoma že upoštevani, zaradi dolgoročne narave dokumenta pa vanj ni moč zajeti tekočih vprašanj zunanje politike.

Anže Logar, SDS: Nadaljnje verzije deklaracije ne bi smele razvodeneti omemb EU, Nato. Ostane naj omemba ambicije, da je RS v jedru EU. Prav tako naj ostane referenca na boj proti terorizmu, radikalizaciji. Zavzel se je za pozornost glede spoštovanja človekovih pravic v gospodarskih partnericah RS. Opozoril na vlogo DZ pri oblikovanju EU stališč.

Predlogi so večinoma že upoštevani.

Horvat, NSI: Izpostavil pomen vrednot EU. Deklaracija naj ima slovenski značaj. Deklaracija naj da poudarek miru in varnosti ter mirnemu reševanju sporov; poudarek Natu.

Predlogi so večinoma že upoštevani.

Pripombe iz razprave na posvetu o deklaraciji o zunanji politiki RS, Državni svet, dne 10.2.2015:

Državni svetnik dr. Golob: se zavzel za omembo športa, medicine in znanosti.

V deklaraciji je zajeta znanost, ostala področja pa bodo implicitno zajeta v strateškem dokumentu.

Dr. Dimitrij Rupel: izpostavil vrstni red prednostnih nalog, kot so zapisane v deklaraciji iz leta 1999. Vprašanje ugleda RS. Pripombe na dikcijo o umeščenosti RS med Zahodno in JV Evropo. Deklaracija naj se izreče o evroregijah. Opozoril na vprašanje "nedržavnih subjektov".

Upoštevana je bila pripomba glede nevladnih organizacij ter glede "umeščenosti"; o regijah pa bo govora v strateškem dokumentu.

Dr. Ivan Kristan: zavzel se je za slovensko notifikacijo nasledstva Avstrijske državne pogodbe.

Referenca na ADP je vsebovana v strateškem dokumentu.

Benjamin Wakounig, Slovenska gospodarska zveza s Koroške: izpostavil pomen gospodarskega sodelovanja v prostoru Alpe-Jadran. V tem prostoru naj se RS ne omeji le na manjšino, ampak naj nagovarja tudi večinsko prebivalstvo. Opozoril na dnevne migrante in na državljane RS, ki se selijo na Koroško, in ki ne pomenijo nujno izgube za RS.

Glede na naravo deklaracije predlogov ni moč upoštevati v deklaraciji, upoštevani pa bodo v strateškem dokumentu.

Peter Toš, Klub nekdanjih veleposlanikov: Problematiziral omembo ugleda, kot cilja deklaracije; to naj bi bila le posledica uspešne zunanje politike. Cilj bi moral biti utrjevanje državnosti. Želi višje mesto za kulturo v deklaraciji. Večji poudarek v deklaraciji želi miru in diplomaciji kot edinemu sredstvu za reševanje sporov.

V Deklaraciji je bila okrepljena referenca na mir; glede vprašanja ugleda kot cilja so bili v razpravi izraženi nasprotujoči si pogledi.

Marko Smole, častni konzul Sejšelov: želi omembo č.k. tujih držav v RS kot pomembnega vzvoda RS.

Glede na naravo dokumenta predloga v deklaraciji ni moč upoštevati, upoštevani pa bo v strateškem dokumentu.

Dr. Marjan Šturm: Glede pravnega varstva manjšin meni, da je ključen angažma RS v Svetu Evrope.

Pripomba bo upoštevana v strateškem dokumentu.

Državni sekretar Andrej Špenga, MNZ: Pozdravil vključitev področij migracij, boja proti ekstremizmu, terorizmu. Predlaga posebno alinejo o terorizmu oz. omembo ideje o oblikovanju posebne strukture, ki bi se v regiji ukvarjala s tem vprašanjem. Predlaga tudi omembo groženj organiziranega kriminala.

Glede na naravo deklaracije, predloga glede organiziranega kriminala ni bilo moč zajeti v

vsebinsko kratko in na prednostne zunanjepolitične naloge omejeno deklaracijo, bo pa organizirani kriminal oz. boj proti njemu primerno omenjen v strateškem dokumentu.

Peter Ilgo, č.k. Peruja: Želi več poudarka blaginji, gospodarstvu. MZZ naj se preimenuje v Ministrstvo za zunanje zadeve in zunanjo trgovino. Gospodarski svetovalci na DKP naj bodo bolje pripravljeni na delo.

Referenca na blaginjo je bila okrepljena v 3. razdelku dokumenta. Predloga glede preimenovanja v deklaraciji ni bilo moč upoštevati, saj posega v razdelitev področij del ministrstev. Vprašanje kakovosti storitev gospodarske diplomacije je izrecno omenjeno v strateškem dokumentu.

Pripombe iz javne razprave na tribuni na gradu Jable, dne 22.1.2015:

Več razpravljalcev: Omemba koprskega pristanišča in še močnejši poudarek sredozemski razsežnosti.

Upoštevano.

Izrazoslovne pripombe **Društva za mednarodno pravo.**

Upoštevano.

Več razpravljalcev: Dodaten poudarek medkulturnemu dialogu oz. razumevanju med narodi/kulturami; odprtost, multikulturnost.

Upoštevano.

Več razpravljalcev: Večji poudarek razsežnosti varnosti.

Upoštevano.

Več razpravljalcev: Poudarek naši zunanjepolitični, pa tudi nacionalni/narodnostni/etnični identiteti.

Upoštevano v okrepljenem 1. poglavju.

Več razpravljalcev: Zmanjšati število prednostnih področij/območij.

Upoštevano.

Dr. Ana Bojinović-Fenko: Znamčenje države.

Predlog bo upoštevan v strateškem dokumentu.

Več razpravljalcev: Večji poudarek gospodarstvu oz. ekonomski diplomaciji.

Glede na pripombe strokovnjakov (npr. dr. Sabina Lange) smo želeli v deklaraciji najti ustrezno ravnovesje med delom diplomacije na ekonomskem področju in ostalih področjih, na način, da to ravnovesje upošteva vladne prioritete ter interese države na klasičnem zunanjepolitičnem, varnostnem in drugih področjih. Potrebno je tudi skrbeti za ustrezno ravnotežje med multilateralnimi in bilateralnimi temami (tudi pri krčenju števila prednostnih področij v deklaraciji).

Več razpravljalcev: Predlogi za omenjanje (dodatnih) konkretnih držav v deklaraciji.

Prevladalo je stališče, da dolžina in narava deklaracije nista ustrezna za izrecno navajanje držav ter da je to potrebno prepustiti strateškemu dokumentu.

Več razpravljalcev: Zavzemanje za merljive cilje zunanje politike.

Merljivost ciljev bo določil izvedbeni načrt.

SLOGA: Poziv k referenci na razvojno agendo post-2015.

Predlog je bil upoštevan (brez izrecnega navajanja letnic).

Druge pripombe oz. pripombe drugih deležnikov:

Dr. Zlatko Šabić: Omemba varnostnih izzivov 21. stoletja v preambuli; dodatna omemba nekaterih načel v preambuli in v 1. delu; predlogi za dodaten vnos nekaterih izrazov: "pretok znanja", izraz "turistična in siceršnja prepoznavnost RS", referenca na "zagonska podjetja".

Predlogi so bili skoraj v celoti upoštevani.

Dr. Boštjan Udovič: V preambuli dodatna omemba italijanske in madžarske narodne skupnosti; dodatek, ki omogoča, da se z deklaracijo predvideno letno poročanje ministra za zunanje zadeve lahko vrši tudi na OZP.

Predlogi so bili upoštevani.

Zunanji strokovnjaki navedeni v točki 3.b. tega gradiva so poleg navedenih pripomb sodelovali pri pripravi gradiva (vmesne verzije) tudi v ustni obliki oz. v obsežni korespondenci po elektronski pošti, ki jo v tem gradivu ni moč replicirati.

9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

NE

10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

**Karl Erjavec
MINISTER**

Na podlagi prvega odstavka 2. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOMCMO, 76/08, 108/09 in 80/10 – ZUTD) in 110. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) je Državni zbor Republike Slovenije na svoji seji sprejel

Deklaracijo o zunanji politiki Republike Slovenije

V vsebinskem in časovnem okviru, ki ga določajo četrto stoletje samostojne, neodvisne in demokratične države, desetletnica članstva v Evropski uniji in Natu ter obletnica padca Berlinskega zidu, sprejetja Helsinške sklepne listine, konca druge svetovne vojne in začetka prve svetovne vojne,

- upoštevajoč spremembe v mednarodni skupnosti, ki so nastale v času po Deklaraciji o zunanji politiki Republike Slovenije iz leta 1999, zlasti pa nove izzive mednarodni varnosti na začetku 21. stoletja,
- upoštevajoč nacionalni interes Republike Slovenije, ki je v njeni suverenosti, varnosti državljanov in državljanov, varovanju in uveljavitvi ustavnih vrednot in nacionalne kulture, trajnostnem razvoju, gospodarski in splošni blaginji državljanov in državljanov, varovanju in krepitvi vladavine prava in spoštovanja človekovih pravic, varovanju in krepitvi parlamentarne demokracije in tržnega gospodarstva, varovanju pravic avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti, skrbi za avtohtone slovenske narodne manjšine v sosednjih državah, skrbi za Slovence po svetu ter v ohranitvi skupnega slovenskega kulturnega prostora,
- upoštevajoč, da so se državljanke in državljani Republike Slovenije z veliko večino odločili za članstvo v Evropski uniji, ki za Republiko Slovenijo predstavlja temeljni vrednostni in politični okvir za zagotavljanje blaginje in temeljnih pravic, ter članstvo v Natu, ki predstavlja temeljni okvir za zagotavljanje nacionalne varnosti,
- skladno s ključnimi nacionalnimi strateškimi dokumenti, zlasti glede nacionalne varnosti in razvoja Slovenije,
- upoštevajoč odnose Republike Slovenije z drugimi subjekti mednarodnega prava ter njeno delovanje v različnih oblikah sodelovanja v mednarodni skupnosti na globalni in regionalni ravni, s čimer tvorno prispeva k razvoju mednarodne skupnosti, utemeljenem na miru in varnosti, mirnem reševanju sporov, suvereni enakosti držav, spoštovanju temeljnih človekovih pravic in svoboščin ter človekovega dostojanstva, spoštovanju mednarodnega prava, na zagotavljanju človekove varnosti, mednarodne pravičnosti in solidarnosti, ter k doseganju ciljev trajnostnega razvoja na globalni ravni,

Državni zbor sprejme

Deklaracijo o zunanji politiki Republike Slovenije.

1. Vrednote, pravni temelji in geopolitični položaj

Zunanja politika Republike Slovenije temelji na vrednotah slovenske osamosvojitve in državnosti, Ustavi, vrednotah Evropske unije ter načelih Ustanovne listine Organizacije združenih narodov.

Položaj in delovanje Republike Slovenije v mednarodnem okolju temelji na Ustavi Republike Slovenije, Temeljni ustavni listini, Zakonu o zunanjih zadevah in drugih notranjepravnih aktih ter mednarodnem pravu, ki zavezuje Republiko Slovenijo.

Republika Slovenija je srednjeevropska in sredozemska država, v središču alpsko-jadransko-podonavskega prostora ter na stičišču Zahodne Evrope in Zahodnega Balkana. Republika Slovenija je pomorska država.

2. Cilji zunanje politike Republike Slovenije

Cilji zunanje politike Republike Slovenije so:

- varnost Republike Slovenije: mir, varnost in politična stabilnost v sosedstvu in Evropi ter širše v svetu;
- blaginja Republike Slovenije, njenih državljanek in državljanov;
- urejeni dvostranski odnosi: dobrososedski odnosi ter poglobljeni odnosi s partnerji v Evropski uniji in drugimi ključnimi političnimi in gospodarskimi partnericami;
- ugled in prepoznavnost Republike Slovenije kot uspešne članice Evropske unije;
- umestitev Republike Slovenije v jedro poglobljene in razširjene Evropske unije z močno skupno zunanjo in varnostno politiko, ki je sposobna uveljavljati interese članic kot eden ključnih globalnih igralcev;
- okrepljen multilateralni sistem, ki temelji na učinkoviti Organizaciji združenih narodov, suvereni enakosti držav, kolektivni varnosti, mirnem reševanju sporov, samoodločbi narodov, visokih standardih človekovih pravic, močni vlogi mednarodnega prava, okrepljenem mednarodnem razvojnem sodelovanju in trajnostnem razvoju;
- prepoznavnost slovenske kulture in umetnosti v mednarodnem prostoru; ohranitev in razvoj slovenskih manjšin v sosednjih državah ter slovenskih skupnosti v svetu; uveljavitev slovenskega jezika v zamejstvu, Evropski uniji in svetu.

3. Prednostna področja in območja zunanje politike Republike Slovenije

V okviru navedenih ciljev je izvajanje zunanje politike Republike Slovenije osredotočeno na naslednja prednostna področja in območja:

- krepitev političnih in gospodarskih vezi na državni in regionalni ravni v alpsko-jadransko-podonavskem prostoru, z državami Srednje Evrope in na ravni srednjeevropskih povezav;
- podpora krepitvi trgovinske menjave in močni navzočnosti slovenskih podjetij na trgih držav Evropske unije in tujih trgih, rasti neposrednih tujih naložb, internacionalizaciji slovenskih podjetij in spodbujanju zagonskih podjetij; podpora uveljavitvi slovenskega znanja na tujem in pretoku znanja; podpora kulturni, turistični in siceršnji prepoznavnosti ter ugledu Republike Slovenije;
- uveljavljanje interesov Republike Slovenije kot dejavne članice v jedru Evropske unije; podpora vključitvi Republike Slovenije v vseevropska prometna in energetska omrežja, upoštevanje njeno središčno in prehodno geografsko lego; uveljavitev Kopra kot vodilnega severnojadranskega oziroma srednjeevropskega pristanišča v povezavi s prometnim koridorjem Baltik–Jadran;
- celovita uresničitev Sporazuma o vprašanih nasledstva in rešitev odprtih nasledstvenih vprašanj;
- nadgradnja slovenske prisotnosti na Zahodnem Balkanu; dejavna podpora širitvi Evropske unije in Nata ob izpolnjevanju pogojev, zlasti vladavine prava;
- krepitev vidnosti in vloge Republike Slovenije v Natu kot temeljnem okviru nacionalne in evropske varnosti; krepitev čezatlantskega sodelovanja na podlagi skupnih vrednot in vzajemnih interesov; boj proti terorizmu in ekstremizmu, vključno z odpravljanjem okoliščin, ki ustvarjajo plodna tla za ekstremizem;

- skrb za položaj in razvoj slovenskih narodnih manjšin v Avstriji, na Hrvaškem, v Italiji in na Madžarskem; vsestranska povezanost Slovencev po svetu z Republiko Slovenijo;
- konzularna dejavnost, ki ščiti slovenske državljanke in državljane v tujini ter podpira mednarodno gospodarsko, kulturno, znanstveno in izobraževalno sodelovanje, sodelovanje s Slovenci po svetu, varne migracije in boj proti trgovini z ljudmi;
- dejavno zavzemanje za pravice otrok, žensk, narodnih manjšin ter najbolj ranljivih skupin, vključno z uveljavljanjem načela odgovornosti zaščititi; soočanje z izzivi staranja prebivalstva; krepitev medkulturnega dialoga in strpnosti;
- področje podnebnih sprememb, s poudarkom na trajnosti vodnih virov in gozdnega bogastva ter biotski in geografski raznovrstnosti.

4. Izvajanje zunanje politike Republike Slovenije in uresničevanje Deklaracije

Za uspešno izvajanje Deklaracije so ključni naslednji elementi zunanje politike Republike Slovenije:

- osrednja vloga Ministrstva za zunanje zadeve pri usklajevanju vseh mednarodnih dejavnosti in vseh deležnikov na področju mednarodnih odnosov Republike Slovenije ter povezovanje teh dejavnosti v skladno, verodostojno in celostno zunanjo politiko; dejavno in usklajeno sodelovanje vseh ministrstev v Svetu Evropske unije ter drugih mednarodnih in regionalnih organizacijah; močna vloga Državnega zbora pri oblikovanju stališč do evropskih politik; povezovalna vloga Ministrstva za zunanje zadeve pri oblikovanju in izvajanju gospodarske diplomacije;
- krepitev kulture zunanje politike, za katero so značilni državniško usmerjena zunanja politika, kontinuiteta načel in vrednot v zunanji politiki, iskanje širokega političnega in družbenega soglasja glede temeljnih zunanjepolitičnih usmeritev, pri ključnih odločitvah in pomembnejših mednarodnih kandidaturah ter enotno zastopanje nacionalnega interesa pri nastopu nosilcev državnih funkcij oziroma deležnikov zunanje politike v tujini;
- dolgoročno stabilna zagotovitev ustreznih proračunskih sredstev za izvajanje zunanje politike;
- čim širša prisotnost Republike Slovenije v tujini in mednarodnih organizacijah, skladno s političnimi in gospodarskimi interesi; krepitev diplomatske prisotnosti tujih držav in prisotnosti mednarodnih organizacij v Republiki Sloveniji;
- sodobna, učinkovita, profesionalna in ustrezno opremljena diplomacija ter skrb za njeno obnavljanje in razvoj.

Načini in sredstva za doseganje konkretnih ciljev po posameznih prednostnih področjih, ki jih opredeljuje Deklaracija o zunanji politiki Republike Slovenije, bodo podrobneje opredeljeni v strateškem dokumentu o zunanji politiki Republike Slovenije, ki ga na podlagi Deklaracije sprejme Vlada Republike Slovenije. Na podlagi tega dokumenta bo pripravljen izvedbeni načrt Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije.

Minister za zunanje zadeve bo v imenu Vlade Republike Slovenije letno seznanil Državni zbor z oceno razvoja mednarodnih odnosov in položaja Republike Slovenije v mednarodni skupnosti glede na cilje in prednostne naloge Deklaracije in strateškega dokumenta. Na tej podlagi bo Državni zbor za Vlado Republike Slovenije in Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije oblikoval stališča oziroma usmeritve.

Vlada Republike Slovenije bo pri izvajanju Deklaracije in strateškega dokumenta dejavno in sistematično sodelovala s slovenskimi političnimi, gospodarskimi in drugimi pravnimi subjekti, civilno družbo, nevladnimi organizacijami ter zainteresirano strokovno in širšo javnostjo.

OBRAZLOŽITEV:

Preambula opredeljuje razloge za pripravo nove Deklaracije o zunanji politiki Republike Slovenije v času, ko so glavni zunanjepolitični cilji, ki si jih je država zadala ob osamosvojitvi, doseženi; izpostavlja spremembe v mednarodni skupnosti po letu 1999, zlasti spremenjeno varnostno okolje. Opredeljuje nacionalni interes RS ter izpostavlja Evropsko unijo in Nato kot temeljni vrednostni in politični okvir za zagotavljanje blaginje in temeljnih pravic oz. kot temeljni okvir nacionalne varnosti. Umešča deklaracijo v kontekst ostalih nacionalnih strateških dokumentov. Preambula opozarja na sodelovanje RS z ostalimi državami in drugimi subjekti mednarodnega prava ter navaja temelja načela in cilje tega sodelovanja.

1. Vrednote, pravni temelji in geopolitični položaj

Poglavje poveže slovensko zunanjo politiko s temeljnimi vrednotami in načeli, na katerih temelji slovenska državnost. Obenem zunanjo politiko postavi v notranje- in mednarodnopravni okvir. Republiko Slovenije geopolitično opredeli kot srednje-evropsko in sredozemsko državo.

2. Cilji zunanje politike Republike Slovenije

Poglavje opredeli sedem ciljev zunanje politike, ki so: varnost, blaginja, urejeni odnosi z drugimi državami, ugled in prepoznavnost RS, močna EU, z RS v njenem jedru, okrepljen multilateralni sistem ter prepoznavnost široko pojmovane slovenske kulture v svetu.

3. Prednostna področja in območja zunanje politike Republike Slovenije

Zaradi realnih omejitev (človeški viri, finančne omejitve, omejeno število predstavništev v tujini) RS ne more enako aktivno delovati na celotnem spektru zunanjepolitičnih tem in vprašanj, zato to poglavje opredeli deset prednostnih tematskih področij in geografskih območij, ki jim slovenska zunanja politika namenja posebno pozornost.

Med ta sodijo: dvostranski odnosi s sosednjimi državami, državami Srednje Evrope ter širše soseščine: alpski prostor, Zahodni Balkan, Sredozemlje; podpora gospodarstvu; uveljavljanje interesov RS v EU, s posebnim poudarkom na področju vse-evropskih prometnih povezav; ureditev nasledstvenih vprašanj; nadgradnja slovenske prisotnosti na Zahodnem Balkanu; krepitev vidnosti in vloge RS v Natu; krepitev čezatlantskega sodelovanja; večji poudarek varnostnim vprašanjem, vključno s terorizmom; skrb za Slovence v zamejstvu in po svetu; konzularna dejavnost; večji poudarek vprašanjem migracij; človekove pravice; medkulturni dialog; podnebne spremembe, s poudarkom na biotski in geografski raznovrstnosti.

4. Izvajanje zunanje politike Republike Slovenije ter uresničevanje Deklaracije

Poglavje opredeljuje potrebni sistemski okvir za izvajanje deklaracije. Ta zajema zlasti vodilno vlogo Ministrstva za zunanje zadeve pri usklajevanju vseh mednarodnih dejavnosti RS, krepitev kulture zunanje politike, zagotovitev ustreznih finančnih sredstev za izvajanje zunanje politike, političnim in gospodarskim interesom ustrezno mrežo predstavništev, krepitev tuje diplomatske prisotnosti v RS ter sodobno in profesionalno diplomacijo.

Poglavje določa, da se deklaracija uresničuje s strateškim dokumentom, ki ga sprejme Vlada RS, ter z izvedbenim načrtom, ki ga sprejme zunanje ministrstvo. Strateški dokument bo natančneje opredelil cilje zunanje politike na posameznih prednostnih področjih ter sredstva za doseganje teh ciljev.

Poglavje določa sistem letnega poročanja o izvajanju deklaracije in strateškega dokumenta Državnemu zboru. Prav tako poglavje določa, da bo pri uresničevanju Deklaracije in

strateškega dokumenta Vlada RS sodelovala s političnimi, gospodarskimi in drugimi pravnimi subjekti, nevladnimi organizacijami ter strokovno in širšo javnostjo.